

SMOKKELROUTE

GRENSOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

1. Is het je wel eens opgevallen dat de grens meestal water is? Wel praktisch. Dan hoef je alleen de bruggen maar te bewaken. Nou, dat had je gedacht! De beek was vaak zo smal dat een lange plank ook goed was. Soms was de grens ook alleen maar een hek tussen weilanden of door een stuk bos. Dan werd het bewaken meteen wel lastiger! Maar het vroegere kleinschalige landschap met hagen om weilandjes en akkertjes, met al zijn verborgen paadjes en schuilplaatsen, is intussen drastisch veranderd door ruilverkavelingen. Met het huidige wijde uitzicht kun je die situatie niet meer voorstellen. Bruggen zijn verdwenen, wegen verlegd. Maar de laatste tijd verandert het inzicht. Er is hier en daar voor fietsers en wandelaars zelfs een nieuwe grensovergang gemaakt.
2. De holten poot
Ome Willem had een 'holten' (houten) poot en wandelde daarmee regelmatig van de buurtschap Regniet naar de buurtschap Voorst. Wanneer ome Willem kwam moest hij altijd meteen naar de WC. "Een zwakke bloas" dachten wij als kind dan. Wij 'bloagen' hadden daar niets mee te 'schaffen' en werden altijd naar buiten gestuurd om te spelen. Wat een onschuldige indruk wekte, want waar kinderen speelden konden zich toch geen duistere zaken afspelen... Dan zeiden de Grünen (de grenspolitie) tegen elkaar: "Wad'n mooi gezin. Woar zie'j dat nog". Later vertelden pa en moe ons dat ome Willems houten poot hol was en gevuld werd met koffiebonen. Die manke smokkelde dus! Als kind leerde je op school dat smokkelen een zonde was. 's Avonds in bed bedacht je dan dat Onze Lieve Heer wel de hele dag meekeek. Wat kon je dan doen als kind? Je gooide er maar een extra Weesgegroetje tegenaan in de hoop dat de Lieve Heer een oogje dicht zou knijpen... Ome Willem was wel goudeerlijk. Hij bracht de punten die op de pakken DE-koffie zaten elke keer weer mee terug voor ons moe. Als je in die tijd in Duitsland koffie geserveerd kreeg met een lepeltje van Douwe Egberts dan ging er vaak een knipoogje richting gastvrouw!
3. Drie dagen de cel in...
"We hadden een knecht uit Duitsland, Gerhardt. Hij verdiende niet veel. In zijn schafttijd was hij altijd weg. Dan zat hij in de schuur met de gordijntjes stijf dicht. Daar stond een machientje dat je kon gebruiken om shagtabak samen te persen tot een dun plaatje. Dat plaatje tabak stopte hij dan tussen de stof en de voering van de pijpen van zijn werkbroek. Van zijn fiets haalde hij altijd het zadel los. De buis van het frame vulde hij dan met koffiebonen. Op een dag had hij geen koffie meer en kon hij de buis dus niet vullen. Laat hij nou net op die dag bij de grens aangehouden worden! Het zadel moest er af, want de douane wilde in het frame kijken. Opgelucht bedacht hij dat er juist vandaag niets te vinden was. De fiets ging op z'n kop en er vielen maar liefst... 2 koffiebonen uit! Maar dat was genoeg voor de douaniers! Hij kreeg een proces-verbaal aan z'n broek en de rechter veroordeelde hem tot 3 dagen cel! En die heeft hij echt moeten uitzitten! "Ga maar", zei zijn baas, "het is toch een slappe tijd!" De tabak hebben ze tot z'n geluk nooit gevonden. Hij verdiende overigens met smokkelen aanzienlijk meer dan met werken!"

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENSOVERSTIJGENDE FIETSRROUTE MET SMOKKELVERHALEN

4. Banco van Van Hal

Bij Restaurant Van Hal hadden ze een hond. Een echte jachthond, Banco. Rennen dat dat beest kon... Zo nu en dan kreeg Banco een pak koffie onder de bek gebonden en daar ging hij... Naar de familie in Anholt. Het ging gewoon om de lol, niet om de centen maar om de sport. Tot er zich op een dag een overijverige douanier meldde met de volgende woorden: "Da'j den hond binnen holt anders schiet ik hem veur de flikker". Van Hal had goede oren. Banco is uiteindelijk een natuurlijke dood gestorven.

5. Fazanten

Van Hal had van de jager een partij fazanten gekocht voor het restaurant: 50 stuks. Ze waren net opgehaald, nog warm zozegd, ze lagen nog in de auto. Maar een druk restaurant heeft veel nodig en er moesten nog een paar speciale boodschappen gedaan worden, o.a. in Kleve (over de Rijn bij Emmerik in Duitsland). Eén van de dames, Annie, neemt de auto en rijdt naar Kleef. Ze is nog maar net weg of iemand realiseert zich dat die 50 fazanten in de kofferbak zijn blijven liggen. Grote paniek! Dat kan moeilijk worden aan de grens! Ze bellen meteen het grenskantoor bij Emmerik. "Met van Veen." Ze leggen de situatie uit en het blijkt dat van Veen 'Annie van Van Hal' wel kent. Hij weet zelfs te melden dat Annie de grens al gepasseerd is. Maar de Duitse grenswachten hebben haar niet aangehouden. Niets aan de hand dus zou je zeggen... Een klein uurtje later komt Annie terugrijden. Ook dit keer mag ze van de Duitsers doorrijden. Maar van Veen is niet vies van een geintje. Hij laat Annie stoppen. "Halt! Mag ik even in de auto kijken?" vraagt hij met een stalen smoel. "Natuurlijk", zegt Annie, die kennelijk nog niet in de kofferbak gekeken heeft en van de prins geen kwaad weet. De kofferbak gaat open en 100 dode fazantenogen kijken de twee aan. Annie schrikt zich een ongeluk. "O, wat erg! O, wat erg, mijnheer van Veen. O jeetje kreetje! Mijnheer van Veen, die moeten er de hele tijd al in hebben gelegen. Die komen van de jager in Nederland!" "Ja, ja. Dat is niet best, Annie! Wat nu, meiske?" Van Veen doet alsof hij diep nadenkt. Dan zegt hij: "Nou, vooruit voor deze keer, Annie! Rijd maar door. Maar in het vervolg eerst de kofferbak controleren voordat je vertrekt!" En blij dat Annie was!

6. Sterke melk

Verse melk werd ook uit Duitsland geïmporteerd, vroeger nog in grote melkbussen en dagelijks vers. De deksels van deze bussen wilden nog wel eens akelig klemmen. Ze werden daarom aan de grens ook lang niet altijd opengemaakt. Geen wonder dat er iemand op het lumineuze idee kwam om er sterke drank in te doen... Dom genoeg had een enkeling de neiging de kwaliteit van de drank onderweg nogal intensief te "controleren". Dientengevolge werd er zo af en toe een "melkboer" slapend naast zijn bus aangetroffen. Dan ging de bus wèl open en was het aanhouden geblazen. In die toestand was dat uiteraard nog maar een fluitje van een cent.

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENDOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

7. De groene grens: veesmokkel!

Beesten smokkelen is eigenlijk doodeenvoudig. Als je het gedrag van de dieren maar kent. Een voorbeeld: Je neemt een vrachtwagen. Die laad je stampvol varkens die de grens over moeten. Je parkeert hem ongeveer honderd meter van de grens en je doet de achterklep open... Op dat moment begint er toevallig een boer aan de overkant van de grens zijn varkens te voeren (echt stom toevallig hoor!). Een herrie dat die beesten daarbij maken! In varkenstaal betekent dat aan beide kanten van de grens precies hetzelfde: Joepie, vreten! De hongerige varkens in de vrachtwagen die dat horen en die (al even toevallig) al een tijdje niets te vreten gehad hebben, weten dus exact wat er aan de hand is. Gevolg: Jongens, er op af! De hele club rent als een speer naar het vreten toe en... de grens over. Simpel of niet? Er ging trouwens ontzettend veel vee clandestien de grens over. Als het in Nederland goedkoper was richting Duitsland en in het andere geval andersom. Dat verschilde van jaar tot jaar. Op de weilanden langs de grens liepen soms wel driemaal zoveel koeien als gebruikelijk. Van heinde en verre werden ze gehaald en ze gingen soms met kudde van wel vijftig tegelijk de grens over. "Smokkelcowboy's" fungeerden als helpers. Voor een kleine vergoeding keken ze uit en dreven het vee op. Steekpenningen zorgden er voor dat de grenswachters zo'n nacht wel op patrouille gingen, maar natuurlijk wel een flink eind uit de buurt van de netjes voorbereide smokkelplaats... In die tijd waren Nederlandse koeien voorzien van een driehoekig plaatje in het oor en alle Duitse boeren waren verplicht om een "Meldebuch" bij te houden. Daarin moesten de koeien beschreven worden met hun uiterlijke kenmerken. Daarin werd vrijwel altijd "Schwanzspitze weiss" (witte staartpunt) ingevuld. Het destijds gangbare koeienras had nu eenmaal zo'n staart.

8. Hoe versier je een commies?

Grenswachten waren ondanks de slechte beloning op de huwelijksmarkt toch wel gewild. Als je nou op zo'n vent valt, hoe leg je het dan aan om hem te versieren? Nou, bijvoorbeeld zo: "Zeg mijnheer de douanier...". "Ja juffrouw. Wat kan ik voor u doen?" "Nou mijnheer de douanier het zit zo: Als ik 's avonds in mijn bedje lig dan hoor ik steeds maar van die vreemde geluiden bij ons om het huis. Het lijkt wel of er ik weet niet hoeveel mannen om ons huis heen lopen. We wonen dicht bij de grens dus ik denk dat het smokkelaars zijn... Misschien moest u eens komen kijken! Het beste als het donker is natuurlijk. Maar wel alleen komen hoor, want mijn slaapkamertje is niet zo heel groot. Kom vanavond maar! Wel stil zijn hoor, want anders horen de smokkelaars u natuurlijk... en mijn vader ook!"

9. Ongewild galant

Het is een uurtje of negen 's avonds, achter in Voorst bij de Holtforsterbrug. Het schemert al. Twee vrouwen gedragen zich bij het oversteken van de brug nogal verdacht. Twee grenswachters besluiten ze aan te houden. "Halt, Rijksambtenaar!" Wat ze bij zich hebben. Niets, natuurlijk. Dat geloven de commiezen (zo heetten douaniers en grenswachten vroeger) nou helemaal niet. Maar ja, mannen mogen (tot hun grote spijt overigens...) dames nu eenmaal niet visiteren. Dan maar naar het douanekantoor! Maar dat staat helemaal in Gendringen! Een beste tippel... Meer dan een uur! In Gendringen aangekomen duurt het tot

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENSOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

overmaat van ramp ook nog even voordat “Rooie Marie”, de visiteuse, komt opdagen. De dames blijken inderdaad boter op hun hoofd (d.w.z. bij zich) te hebben en een proces-verbaal volgt. Daarna worden ze weer vrijgelaten. Maar intussen loopt het al tegen enen in de nacht en is het stikdonker! Ze durven niet meer alleen terug naar huis... Er zit niets anders op dan dat de commiezen die de dames opgebracht hebben ze ook weer heel galant terugbrengen naar de Holtforsterbrug... Hoewel hun dienst er dan al lang op zit!

10. Vrolijke commiezen, verhaal van een grenswacht:

“Het was in de hete zomer van 1947. Mijn collega en ik hadden samen dienst en fietsten aan de Nederlandse kant van de grens toen we muziek hoorden aan Duitse kant. Er was een bruiloft aan de gang. Dat klonk vreselijk gezellig, dus wij dachten “laten we de zaak maar eens inspecteren”... Wat waren die mensen enorm gastvrij! We moesten er bij komen zitten en zijn er ongeveer twee uur geweest. Flink ingenomen natuurlijk... Op de terugweg is mijn collega toen met fiets en al een sloot ingereden en ben ik, omdat ik zo moest lachen, de knieën van mijn uniform kapot gevallen. We hebben met zijn tweeën echt tranen met tuiten gelachen omdat ik, toen ik zag dat het fout ging, driemaal “Halt, halt, halt!” heb geroepen. Helemaal dubbel van de slappe lach lagen we. Twee bezopen commiezen in de baas zijn tijd. Eentje drijf- en drijfmat en allebei met de tranen over de wangen. We sloegen elkaar op de schouder en gilden allebei “Halt, halt, halt!”. De boer die ons toen voorbijreed heeft gelukkig altijd zijn mond gehouden.”

11. Paarden smokkelen

Paarden smokkelen was een stuk ingewikkelder dan koeien of varkens. Ze zijn van nature minder volgzzaam. Maar er was een probaat middel om paarden (en koeien trouwens ook) muisstil te krijgen. Het ultieme paardenmiddel: geef de hele kudde een rondje. Met een stevig glas bier in het lijf hobbelen alle dieren rustig naar het buitenland.

12. Grenscorrectie: smokkel in het groot

Suderwick is na de Tweede Wereldoorlog een tijdje Nederlands geweest. In augustus 1963 kwam het, net als Elten, weer bij Duitsland. Veel Nederlanders hadden in die tijd, zo pal na de oorlog het gevoel dat ze eigenlijk wel recht hadden op dat stukje Duitsland... Die grenscorrectie van 1963 is het absolute hoogtepunt van de Achterhoekse smokkel geweest. In de Suderwickse straten werden een aantal uren vóór het officiële moment 400 vrachtwagens met o.a. 2000 ton boter klaargezet. Suderwickse huizen waren volgepakt met goederen die de moeite van het smokkelen waard waren. In de betreffende nacht van de grenscorrectie, exact om twaalf uur, veranderde dus de plaats waar de goederen zich bevonden van Nederlands in Duits grondgebied. Breed grijnzend hebben heel veel burens elkaar die morgen “guten Morgen” gewenst. De mensen die het geld hadden om in deze operatie te investeren hebben in één nacht kapitalen verdiend. De duvel en de grote hoop...

13. Een benauwd uurtje

In de bus naar Bocholt zat een zo te zien rijke, gezette Duitse dame op leeftijd. Het was een

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENSOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

zonnige dag in maart en ze was voornaam gekleed in dik bont. Maar de douaniers vertrouwden het zaakje niet... Ze nodigden haar uit om in het grenskantoor even plaats te nemen bij de warme kachel. Toen druipende boter een plasje begon te vormen onder de wanhopig kijkende Duitse madame bleef er weinig over van de grandeur van bont... Boter smokkelen kon je maar beter in de winter doen dan in de zomer. "Doe ow krantenpapier drum anders drif ow de botter in de box!" zeggen ze hier in de buurt. Met andere woorden: als je boter smokkelt moet je die in krantenpapier pakken anders smelt hij en loopt hij je dun door de broek!

14. Smokkelende douaniers

Een Nederlandse commies sluipt herhaaldelijk over de grens. Maar op een dag wordt hij betrapt door zijn commandant. Wat hij daar toch aan het doen is? Hij heeft een paar flessen jenever op zak en is er roodgloeiend bij. Voor straf wordt de commies overgeplaatst naar Vianen bij Utrecht. Daar is hij amper twee weken of er komt een brief van zijn familie: hij moet onmiddellijk terugkeren naar de Achterhoek, zijn moeder ligt op sterven en wil haar zoon nog eenmaal in de armen sluiten. Hij overhandigt de brief aan zijn chef in Vianen en mag terug naar de Achterhoek. Wat zijn chef niet wist: De brief was niet geschreven door zijn familie maar door zijn ex-collega's. Uiteraard niet de commiezen, als je dat soms dacht. Nee, door smokkelaars! Zijn aanwezigheid was dringend noodzakelijk. Er moesten maar liefst 120 paarden de grens over! Hij kende alle omkoopbare commiezen en was de enige die de contacten kon leggen...

15. Banden

Fietsbanden waren na de Tweede Wereldoorlog in Duitsland niet te krijgen. Bij de Vredestein in Doetinchem hadden ze genoeg fantastische banden. Deze zogenaamde 'spekbanden' werden begrijpelijkerwijs graag naar Duitsland gesmokkeld. Maar de Vredesteinbanden waren pikzwart en de Duitse banden altijd grijs. Dat viel dus te veel op. Daarom werden de spekbanden grijs geschilderd en geschilderd en nog eens geschilderd. Je kon ze wel aan 't schilderen blijven... Maar comfortabel fietsen kon je tenminste!

16. Geniale klompen

De smokkelaars gaan op pad. Niets bijzonders zou je zeggen. Maar dit keer hebben ze nieuwe klompen aan. Ook niets bijzonders, gebeurt wel meer! Maar de zolen van deze klompen zijn anders. De Dinxperlose klompenmaker heeft de voetzool zo gesneden dat de afdrukken in tegengestelde richting wijzen. De commies die het spoor ontdekt en volgt, gaat naar links. De smokkelaars wandelen ongehinderd naar rechts!

17. Om gek van te worden... 1

Elke week op maandagmiddag sukkelt Henk bij Brüggenhütte de grens over. Op de bagagedrager van zijn fiets heeft hij een kistje. Natuurlijk wordt hij gecontroleerd. Wat er in het kistje zit? Zand of grond, zoiets. Elke week weer controleert de douanier het kistje en elke week zit er hetzelfde in. Gewoon zwart zand. De douanier ligt er 's nachts wakker van.

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENSOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

Wat zou er met dat zand aan de hand zijn? Gek wordt hij er van. Hij wil het weten en vraagt Henk om opheldering. Deze kijkt onschuldig en zegt dat zwart zand geluk brengt. Vraagt of het soms verboden is om een kistje met zwart zand achter op de fiets te hebben. Nou, nee, dat niet. De douanier wordt helemaal gek als Henk op een dag samen met een collega aan komt fietsen. En die heeft ook een kistje met zand achterop. Het is heel lang goed gegaan met het handeltje in tweedehands fietsen...

18. Om gek van te worden...

Veel boeren reden met hele wagenladingen zand en grond de grens over. Erg verdacht, vond de douane. Dat moest streng gecontroleerd worden! De grenswacht had speciaal daarvoor een zogenaamde sondeerijzer. Dat was een lange puntige ijzeren staaf waarmee ze in ladingen hooi, graan of zand prikten. Maar omdat ze doorgaans niets vonden waren de grenswachten op een gegeven moment van mening dat ze hun tijd beter konden besteden. "Wat zouden die landbouwers nu moeten smokkelen?" dachten ze kennelijk. Nou, een paar van die landbouwers hadden dat heel goed door! Onder de lading zand verstopten ze prompt van alles en nog wat, van fietskettingen tot machineonderdelen. Ze reden daar dan rustig mee langs het grenskantoor. Thuis werd de kar op de deel of achter een schuur geleegd. De gesmokkelde spulletjes werden netjes in een melkbus gestopt. Die werd gemerkt en samen met de andere aan de weg gezet om door de melkrijder naar de zuivelfabriek gebracht te worden. Daar werkte een handlanger die precies wist in welke bussen de smokkelwaar zat. Die pikte hij er uit en zette hij apart om op een later tijdstip naar hun uiteindelijke bestemming getransporteerd te worden.

19. Dom

Een smokkelaar uit Anholt moest voor de rechter verschijnen. Hij kreeg voor een akkefietje een betrekkelijk kleine straf. Maar de man had van deze veroordeling kennelijk weinig geleerd. Een paar weken later werd hij namelijk weer gesnapt en stond opnieuw voor de rechter in Münster. Deze sprak de historische woorden: "Deze man is gewoon te dom om te smokkelen! (Dieser Herr ist zu dumm zum Schmuggeln)". Hij veroordeelde de man vervolgens tot een forse gevangenisstraf.

20. Een Nederlandse groenteboer vertelt:

"Het was twee uur 's nachts ergens in de jaren vijftig. We hadden de ontmoetingsplaats (in de buurt van grensovergang Krupop in Megchelen, waar nu een hekje staat) van te voren afgesproken. Door het even oplichten van de koplampen herkenden we elkaar. We draaiden de auto's met de kont naar elkaar toe en lieten de motor lopen: "Hans?" riep ik. "Erst das Geld, Leo" was het antwoord. Mijn geld vertrok over het prikkeldraad naar Duitsland, de kistjes met pruimen begonnen aan hun Nederlandse avontuur. Pruimen kostten in Nederland toen een gulden de kilo, in Duitsland maar een kwartje. Eén kistje, een tweede. "Halt, stehen bleiben oder ich schiesse". We zochten, zonder verlichting en gelukkig zonder dat er schoten vielen, met een noodgang een veilig heenkomen. Als ze ons aangehouden hadden zouden onze auto's absoluut in beslag genomen zijn. In die tijd was een auto een kapitaal waard. En

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENDOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

dan hebben we het nog niet over het proces-verbaal.” Het slot van het verhaal is stevast als volgt: “Als het goed is stoan die proemen d’r nog steeds.”

21. Signalen

Op wasdag kon je bij alle boerderijen de was al van verre aan de lijn zien hangen. Dat bood een uitstekende mogelijkheid om elkaar boodschappen door te geven. Hing er in Nederland een rode zakdoek tussen het wasgoed dan wist je als smokkelaar dat de kust niet veilig was. Lagen er in Duitsland witte doeken op de heg?: Onraad! Hing er een overall op zijn kop dan stond er bijv. een TV-toestel aan de Duitse kant klaar om opgehaald te worden. Maar als de overall gewoon hing, zoals je hem droeg en daarnaast hing er nog een, maar op zijn kop, dan kwam iemand die TV ‘s avonds even brengen. Eén luik van de ramen dicht en twee open betekende: Ik kom vanavond langs. Graag twee pakken koffie klaarleggen. En zo werd er van alles afgesproken! Soms werd er afgesproken dat de boerin de kippen ging voeren als de commiezen binnen koffie zaten te drinken. Als de commiezen heel vaak koffie kwamen drinken werden de kippen wel erg vet... Toch was het oppassen bij het steeds maken van nieuwe afspraken. Vooral omdat er vaak een beste borrel bij gedronken werd. Dan werd er bijv. afgesproken, dat als de commiezen koffie zaten te drinken de staldeur gesloten zou zijn. En dat betekende niet, zoals de smokkelaar zich meende te herinneren, dat de kust dan veilig zou zijn. Foutje, bedankt!

22. Pungelaars

Een groep doorgewinterde smokkelaars had een geweldig idee. In hun stamkroeg benaderden ze een vriend: “Luister eens even. Er moet een partijtje koffie de grens over, maar zoals je weet liggen die akelige commiezen overal op de loer. Daar moeten we iets aan doen. Daar kun jij ons bij helpen. Loop jij nou eens voor ons uit, een beetje schichtig. Je fluit een liedje - je kent dat wel - met een flinke pungel (een soort rugzak) op je rug. Je kijkt maar een beetje achterdochtig naar links en rechts.” “Aha, daar hebben we een smokkelaar!” denken de commiezen dan en houden je aan. Maar die pungel van jou zit vol met hiet of hooi. Dat is geen smokkelwaar en dus moeten ze je gewoon doorlaten. – “Heb je ‘t door?” – Nou, dan weten wij genoeg! Weg wezen geblazen, controle! Maar als ze je niet aanhouden dan komen we gelijk achter je aan. Nou, de commiezen kenden die truc al heel lang! Ze lieten zo’n pungelaartje lekker lopen en grepen dan lekker de mannen die er even later achteraan kwamen...

23. Koffiepraat: borstvergroting

In Gendringen in de Hoofdstraat was een tot ver in Duitsland bekende Vivowinkel. Zelfs vanuit Oberhausen loonde het dik de moeite om naar Gendringen af te reizen. In het winkeltje was voor Duitse dames een kamertje gereserveerd, met een wel heel speciaal doel. De dames ontdeden zich hier van hun truitje en hemdje. Zelfs de BH ging uit... en die werd vervolgens heel zorgvuldig opgevuld met pondspakken koffie. Daarna werd het hele zaakje weer zorgvuldig gefatsoeneerd zodat de douane niets in de gaten had. Dat Duitse vrouwen groter geschapen zouden zijn dan Nederlandse dames mag dus letterlijk koffiepraat

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.

SMOKKELROUTE

GRENDOVERSTIJGENDE FIETSRUTE MET SMOKKELVERHALEN

genoemd worden! De grootste omzet maakte de winkel trouwens zogenaamd met Honig krulvermicelli. In het kartonnen doosje paste namelijk precies een halfpoundspak koffie van DE. Deze pakken krulvermicelli stonden aangepast en wel voor de Duitse clientèle klaar. Wat ze in Gendringen met die bergen vermicelli deden is onbekend...

24. Sterke koffie

Huttenkeerls was de naam van de arbeiders in de vroegere ijzergieterijen (hutten) langs de Oude IJssel. In hun gezinnen was armoede troef. Ze zagen er grauw en mager uit en verdienden, ook voor het begin van de vorige eeuw, maar een schijntje: rond 3 gulden per week. (Ter vergelijking: een schoolhoofd kreeg 5 gulden en die had het al niet breed!) Daardoor waren er veel alcoholisten. Alcohol was dus een gevraagd artikel! Sommige Ulftse huttenkeerls werkten op de Hut in Duitsland. In die tijd was het de gewoonte in emailen koffiekannen 's morgens je eigen koffie mee te nemen voor in de pauze. Dat bood smokkelmogelijkheden. Sommigen deden bovenin koffie en smokkelden onderin jenever. Het handvat was dan gewoon warm door de koffie. De commiezen merkten niets. Tot een douanier per ongeluk de onderkant vastpakte en verbaasd vaststelde dat die koud was! Hangen! Dus bedachten ze een speciale constructie: een buisje dat je van onderen in de emailen kan kon zetten. De koffie zat nu helemaal om de jenever heen en de kan was rondom warm. Maar... om de jenever eruit te krijgen moest je dan wel de bodem eruit halen! Een constructie die de commiezen natuurlijk ook weer opviel ...

25. Onbewuste hulp van grenswachters bij veesmokkel.

Op een avond stond er op een Nederlandse wei bij Engbergen een flinke kudde klaar voor de overtocht: de plaatjes waren uit de oren verwijderd. Het draad tussen het Duitse en Nederlandse weiland was geprepareerd (kapot gemaakt!). De Nederlandse boer was er klaar voor om de koeien de grens over te jagen. Tot zijn grote schrik kwam er plotseling een Duitse grenspatrouille aanzetten: SS-zwartrokken nog wel. Hij kreeg een ingeving en begon tegen ze te roepen: "Kijk nou toch eens even mannen! Die rotbeesten hebben me de draad kapotgelopen en staan nou allemaal bij mij op het land! Help eens even een handje om ze terug te jagen!" Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. Gezamenlijk dreven ze de koeien de grens over en herstelden het draad. De grenswachters hebben nooit geweten dat ze op dat moment smokkelcowboys waren...

Dit is een uitgave van Stichting Achterhoek Toerisme 2024. De uitgever is niet aansprakelijk voor schade, die het mogelijk gevolg zouden kunnen zijn van verkeerde gegevens. Overname van vermelde gegevens alleen met schriftelijke toestemming van de uitgever. Onder voorbehoud van druk-, type en zetfouten.